

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 6

DOM
2021-04-14
Meddelad i
Huddinge

Mål nr
T 16401-20

PARTER

Kärande

Advokatfirman Rother-Schirren AB, 556815-5997
Styrmansgatan 41
114 54 Stockholm

Ombud: Advokat Johan Carlsson
Carlsson & Co Advokatbyrå HB
Södra Agnegatan 29
112 29 Stockholm

Svarande

1. ÅSA Elisabeth Bergin, 19660801-0184
Vädersjövägen 30
137 56 Tungelsta

2. ANDERS Ingemar Magnhammar, 19740530-0216
Fuxvägen 22
425 41 Hisings Kärra

3. ANNE Elisabeth Marklind, 19580821-0040
Ingatorpsvägen 1 Lgh 1107
598 92 Vimmerby

Ombud för samtliga: Advokat Pontus Skogh och juristen Katarina Sjögren
Arnér & Partners Advokater AB
Box 12003
102 21 Stockholm

Dok.Id 1818043

Postadress

141 84 Huddinge

Besöksadress

Björnkullavägen 5 A

Telefon

08-561 660 60

E-post:

sodertorns.tingsratt.avdelning6@dom.se
www.sodertornstingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid

måndag – fredag
08:30–16:00

DOMSLUT

1. Åsa Bergin, Anders Magnhammar och Anne Marklind ska solidariskt till Advokatfirman Rother-Schirren AB betala 105 000 kr samt ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 27 oktober 2020 till dess betalning sker.

2. Åsa Bergin, Anders Magnhammar och Anne Marklind ska solidariskt ersätta Advokatfirman Rother-Schirren AB för dess rättegångskostnader med 76 050 kr, varav 58 600 kr avser ombudsarvode och 14 650 kr avser mervärdesskatt, samt ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

BAKGRUND

Ingmar Magnhammar avled i april 2011. Delägare i dödsboet efter honom är Lucine Magnhammar, Åsa Bergin, Anne Marklind och Anders Magnhammar. Lucine Magnhammar var gift med Ingemar Magnhammar vid tidpunkten för hans död. Åsa Bergin, Anne Marklind och Anders Magnhammar (svarandena) är Ingemar Magnhammars barn från ett tidigare äktenskap. Följande är ostridigt. Vid tidpunkten för sin död var Ingemar Magnhammar svensk medborgare och hade sin hemvist i Spanien. Svarandena ansökte i oktober 2011 om att egendomen i dödsboet efter Ingemar Magnhammar skulle avträdas till förvaltning av boutredningsman. Stockholms tingsrätt meddelade den 9 november 2011 beslut om att så skulle ske. Advokaten Theddo Rother-Schirren förordnades samtidigt som boutredningsman. Den 20 februari 2013 upprättades en bouppteckning. Den 19 januari 2016 upprättades en kostnadsräkning om 48 000 kr avseende utfört arbete. Eftersom dödsboet saknade och alltjämt saknar tillgångar i Sverige anmanade Theddo Rother-Schirren svarandena att själva betala hans arvode, som förfallit till betalning, eller förskott på arvode. Eftersom någon betalning inte erlades begärde Theddo Rother-Schirren att bli entledigad från uppdraget. Ansökan kom att prövas av Högsta domstolen i rättsfallet NJA 2019 s. 991 som beslutade att Theddo Rother-Schirren skulle entledigas. Advokatfirman Rother-Schirren AB utställde den 29 maj 2020 en sluträkning avseende arbete för perioden 2016-01-20 – 2020-05-20 om ytterligare 57 000 kr. Någon betalning har inte erlagts.

BEGÄRAN OCH INSTÄLLNING

Advokatfirman Rother-Schirren AB har begärt att Åsa Bergin, Anne Marklind och Anders Magnhammar solidariskt ska betala 105 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning till dess betalning skett.

Åsa Bergin, Anne Marklind och Anders Magnhammar har motsatt sig att betala något till Advokatfirman Rother-Schirren AB. Ett kapitalbelopp om 48 000 kr har vitsordats som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har godtagits som skäligt.

Parterna har även begärt ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER OCH OMSTÄNDIGHETER

Advokatfirman Rother-Schirren AB har anfört följande som grund för sitt krav på svarandena. Eftersom dödsboet saknar tillgångar i Sverige ska betalning till bolaget i stället erläggas av de som har ansökt om att boutredningsman ska förordnas, det vill säga svarandena. Bolaget har gjort vad som rimligen kan begäras för att utreda dödsboet och erhålla betalning för sitt arbete. Den 12 november 2014 informerades dödsbodelägarna via e-post om att Theddo Rother-Schirren avsåg att avsluta uppdraget eftersom i princip alla tillgångar som ska bli föremål för skifte finns i Spanien. Av den korrespondens som därefter ägde rum mellan parterna framgår att svarandena personligen har utfäst betalning samt blivit påmind vid flertalet tillfällen av såväl Theddo Rother-Schirren som sina egna ombud om skyldigheten att erlägga betalning. Det är därmed tydligt visat att personligt betalningsansvar åvilar svarandena.

Att det inte har förelegat något uppdragsavtal mellan parterna har ingen betydelse. Sådana avtal förekommer i princip aldrig mellan dödsbodelägare och boutredningsmän. Det är tingsrätten som är att betrakta som boutredningsmannens uppdragsgivare, inte de dödsbodelägare som har ansökt om att boutredningsman ska förordnas. Att så är fallet framgår bland annat mot bakgrund av att det endast är domstolen som kan fatta beslut om att entlediga en boutredningsman.

Hela kapitalbeloppet om 105 000 kr ska betalas solidariskt av svarandena. Av åtgärdsbeskrivningen som är hänförlig till sluträkningen från den 29 maj 2020 framgår att i vart fall hälften av de redogjorda åtgärderna utgör arbete i samband med boutredningen. Theddo Rother-Schirren har, efter att boutredningen avslutats, bland annat haft flera kontakter med dödsbodelägarna och deras ombud. Han har även haft viss kontakt med en svensk advokat med kunskaper i spansk rätt. Några ytterligare aktiva efterforskningsåtgärder vad gäller dödsboets tillgångar har dock inte vidtagits,

eftersom kännedom om dödsboets tillgångar i Spanien har erhållits med hjälp av Ingemar Magnhammars efterlevande maka.

Även de kostnader som har uppkommit i samband med entledigandeprocessen ska betalas solidariskt av svarandena. En sådan process får anses ingå i uppdraget som boutredningsman. En boutredningsmans uppdrag fortgår nämligen till dess han blir entledigad, vilket framgår av ärvdabalken. Så länge boutredningsmannen uppträder i egenskap av sådan har han rätt att få betalt. Svarandena har inte debiterats för något arbete som har genomförts i tiden efter Högsta domstolens beslut om entledigande. Av ärvdabalken framgår även att en boutredningsman ska utföra alla för uppdraget behövliga åtgärder. Bolaget har blivit tvunget att tvista i frågan om entledigande på grund av att svarandena bestridit Theddo Rother-Schirrens begäran.

Åsa Bergin, Anne Marklind och Anders Magnhammar har anfört följande till grund för sitt bestridande. Det finns tillgångar i dödsboet. Därmed föreligger ingen rätt för bolaget att begära betalning från svarandena. Ingemar Magnhammar efterlämnade tillgångar i Spanien, bland annat en andel i en fastighet. Detta framgår av bouppteckningen. Det är uppenbart att där också finns ytterligare tillgångar i form av bankmedel. Theddo Rother-Schirren har inte funnit några uppgifter om dessa tillgångar trots att svarandena har påkallat åtgärder från hans sida. Svarandena har därför på egen hand behövt bekosta flera åtgärder som i stället borde ha utförts inom boutredningen. Bland annat har svarandena haft kontakt med en advokat i Spanien. Även oaktat eventuella banktillgångar står det klart att dödsboet har ett nettoöverskott. Arvode ska därför, i enlighet med ärvdabalkens regler, utgå från dödsboet. För det fall boutredningsmannen ansåg dödsboet vara på obestånd till följd av en oförmåga att kunna betala sina skulder, skulle han på egen ansökan kunnat begära dödsboet i konkurs och erhålla en prioriterad fordran i konkursen. Theddo Rother-Schirren kan därför inte anses ha uttömt samtliga till buds stående medel för att erhålla ersättning för sina arvodeskostnader ur dödsboet.

Det är riktigt att det inte föreligger något uppdragsavtal mellan parterna. Av tingsrättens domskäl i rättsfallet NJA 2019 s. 911 framgår att frågan om en boutredningsmans rätt att begära arvode från de på vars ansökan boutredningsmannen förordnades ska prövas enligt allmänna avtalsrättsliga regler. Eftersom det inte föreligger något avtal mellan parterna har svarandena inte någon betalningsskyldighet gentemot bolaget. Rätten för en boutredningsman att begära ersättning avseende en del av utfört arbete eller förskott direkt från dödsbodelägarna gäller bara under förutsättning att boutredningsmannen har förbehållit sig den i samband med att uppdraget antogs eller påbörjades. Något sådant förbehåll har inte gjorts i förevarande fall. Av god advokatsed följer därtill, vilket även framgår av föredragandens betänkande i NJA 2019 s. 911, att en advokat har en plikt att ange principerna för sin debitering och upplysa klienten i fråga om vilka faktureringsrutiner som kommer att tillämpas. Någon sådan information har inte delgetts svarandena. Svarandena har inte heller fått ta del av sluträkningen från den 29 maj 2020. Av ett e-postmeddelande som Åsa Bergin har skickat till Theddo Rother-Schirren framgår dessutom att svarandena inte har uppfattat att de kan bli personligt betalningsansvariga för kostnaderna för boutredningsmannens arbete.

Vad gäller kostnadsräkningen från den 19 januari 2016 vitsordas beloppet om 48 000 kr som skäligt i och för sig. Vad gäller sluträkningen om 57 000 kr från den 29 maj 2020 vitsordas inget belopp som skäligt i och för sig. Det görs inga invändningar mot arvodets storlek per timme som sådant. Däremot görs följande invändningar. Theddo Rother-Schirren meddelande svarandena via e-post i oktober 2016 att hans arbete med dödsboet var avslutat. Det finns ingen möjlighet för en boutredningsman att kräva ytterligare ersättning efter att ha lämnat ett sådant besked. Efter att ha mottagit detta meddelande kan inte svarandena rimligtvis förvänta sig att ytterligare kostnader ska uppstå. Av e-postkorrespondens mellan parterna framgår vidare att det inte har avgivits någon redovisning av medelförvaltningen under 2014 och 2015, eftersom inga medel förvaltades. Ingen löpande förvaltning eller andra boutredningsåtgärder har alltså vidtagits under tiden som omfattas av sluträkningen. Av vad som kan utläsas av åtgärdsbeskrivningen verkar tidsåtgången nästan

uteslutande utgöras av boutredningsfrämmande åtgärder som rör boutredningsmannens entledigande. Dessa åtgärder är inte ersättningsgilla inom ramen för boutredningsmannens uppdrag.

DOMSKÄL

Målet har avgjorts utan huvudförhandling. Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

Betalningsansvar för en boutredningsmans arvode

Av 19 kap. 19 § andra stycket ärvdabalken framgår att en boutredningsman har rätt att av dödsboet få skäligt arvode och ersättning för sina kostnader. Av samma bestämmelse framgår vidare att om boet inte har tillgångar att betala boutredningsmannen med ("lämnar boet ej tillgång") ansvarar i stället den person eller de personer på vars ansökan förordnandet om boutredningsman har meddelats för betalningen. Är flera betalningsskyldiga gäller ett solidariskt betalningsansvar. Av förarbetena till ovan nämnda bestämmelse framgår att syftet med denna har varit att få fastslaget att arvode och kostnadsersättning i första hand ska utgå från dödsboet, och inte av dödsbodelägarna (se NJA II 1933 s. 281). En sökandes betalningsansvar får därmed ses som subsidiärt i förhållande till dödsboet.

Det är i målet klarlagt att Advokatfirman Rother-Schirren AB har en arvodesfordran på dödsboet avseende Theddo Rother-Schirrens arbete som boutredningsman. Frågan är om Advokatfirman Rother-Schirren AB har rätt att i stället kräva betalning direkt från svarandena.

Ska allmänna avtalsrättsliga regler tillämpas?

Svarandena har invänt att det, för att en boutredningsman ska ha rätt att begära arvode från de på vars ansökan boutredningsmannen förordnades, krävs att ett uppdragsavtal har förelegat mellan boutredningsmannen och dödsbodelägarna. Det är ostridigt att något uppdragsavtal inte har förelegat mellan parterna. Enligt tingsrätten har dock detta förhållande inte någon relevans för frågan om en boutredningsman har rätt att

kräva betalning från de på vars ansökan han förordnats. Det är i stället huruvida dödsboet kan anses lämna tillgång eller inte som blir avgörande för bedömningen. Svarandena har vidare anfört att frågan om huruvida arvode kan krävas direkt från dem därmed ska prövas enligt allmänna avtalsrättsliga regler. Tingsrätten kan i denna del konstatera att allmänna avtalsrättsliga regler kommer i tillämpning först vid en prövning av hur en boutredningsmans arvode och kostnadsersättning ska beräknas, det vill säga skäligheten av det belopp som boutredningsmannen tillgodoräknat sig (jfr. Gösta Walin och Göran Lind, Ärvdabalken Del II, 5 uppl. 2009, s. 146). En sådan prövning kan till exempel gälla timarvodets storlek. Någon invändning om arvodets skälighet som sådant har dock inte framförts av svarandena.

Lämnar dödsboet tillgång?

Tingsrätten har härnäst att pröva frågan om dödsboet kan anses ha tillräckliga tillgångar för att täcka arvodesfordran. Av bouppteckningen framgår att det i boet finns en fastighet belägen i Spanien som har ett värde överstigande arvodesbeloppet, liksom att värdet av övriga kända tillgångar understiger detsamma. Det kan alltså konstateras att fastigheten i Spanien, enligt bouppteckningen, i allt väsentligt utgör den tillgång ur vilken käranden har möjlighet att erhålla betalning till täckande av fordran.

Som framgått ovan ska en boutredningsmans arvode som utgångspunkt utgå från dödsboet. För att ett dödsbo ska anses sakna tillgångar i nu relevant avseende måste det därför enligt tingsrätten krävas att det står klart att boutredningsmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att tillgodogöra sig betalning ur boets tillgångar. Frågan blir då vad som ska krävas för att en boutredningsman ska anses ha vidtagit tillräckliga åtgärder. Tingsrätten anser att den i denna del har att göra en helhetsbedömning, där hänsyn dels tas till vilken typ av tillgångar som finns i boet, dels till med vilka kostnader det kan förväntas vara förenat att tillgodogöra sig dessa tillgångar.

I det aktuella fallet har Theddo Rother-Schirren haft att realisera värdet av en samägd fastighet i Spanien för att kunna tillgodogöra sig betalning ur dödsboet. Det ligger i

sakens natur att fast egendom belägen i utlandet är mer svårrealiserad än vad till exempel bankmedel är. Det kan konstateras att avyttring av en samägd spansk fastighet som ingår i ett svenskt dödsbo är komplicerat, bland annat eftersom spansk rätt tillämpas på tillgångar som finns på spansk mark. En sådan avyttring får även antas vara förenad med betydande kostnader, bland annat i och med den stora arbetsinsats det får antas krävas för att realisera värdet av en sådan svåråtkomlig tillgång. Dessa kostnader skulle inte vara proportionerliga i förhållande till fastighetens värde och skulle riskera att bli en belastning för dödsboet. Medan det enligt tingsrätten visserligen inte kan krävas att en tillgång ska vara omedelbart tillgänglig för boutredningsmannen för att han ska kunna tillgodogöra sig betalning ur den, kan det emellertid konstateras att Theddo Rother-Schirren svårligen har kunnat tillgodogöra sig värdet av tillgångarna i Spanien.

Svarandena har gjort gällande att Theddo Rother-Schirren inte har uttömt samtliga till buds stående medel för att erhålla betalning ur dödsboet eftersom han inte har begärt att dödsboet ska försättas i konkurs. För att en gäldenär ska kunna försättas i konkurs krävs enligt 1 kap. 2 § konkurslagen att den är insolvent. Enbart det faktum att en gäldenär är illikvid, det vill säga att gäldenären inte har till omedelbart förfogande pengar eller andra lättrealiserade tillgångar som svarar mot hans aktuella behov av betalningsmedel, utgör emellertid inte grund för konkurs (jfr. Peter Savin och Eugène Palmér, Konkurslagen, 31 oktober 2020, Juno, kommentaren till 1 kap. 2 §). I målet har inte gjorts gällande någon omständighet som visar att dödsboet är på obestånd. Det har enligt tingsrätten därmed inte funnits någon anledning för boutredningsmannen att begära dödsboet i konkurs.

Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att Theddo Rother-Schirren har vidtagit tillräckliga åtgärder för att tillgodogöra sig betalning ur dödsboets tillgångar. Dödsboet anses därmed inte ha lämnat sådan tillgång som avses i 19 kap. 19 § andra stycket föräldrabalken. Svarandena är därmed skyldiga att solidariskt utge betalning till Advokatfirman Rother-Schirren AB för Theddo Rother-Schirrens arbete som boutredningsman.

Med vilket belopp ska betalning utgå?

Svarandena har vitsordat beloppet om 48 000 kr avseende kostnadsräkningen från den 19 januari 2016 som skäligt i och för sig. Beloppet om 51 000 kr avseende sluträkningen från den 29 maj 2020 har däremot bestridits med invändningen att denna nästan uteslutande avser ersättning för åtgärder som rör boutredningsmannens entledigande och som inte ska ersättas inom ramen för en boutredningsmans uppdrag.

En första fråga är om de åtgärder som Theddo Rother-Schirren vidtagit när han begärt sitt entledigande och den efterföljande processen utgör åtgärder som han vidtagit i egenskap av boutredningsman. Enligt tingsrätten är så fallet. Det är nämligen bara i egenskap av sådan som Theddo Rother-Schirren kan begära sitt entledigande. De kostnader som uppstått inom ramen för processen om entledigande ska därmed primärt belasta dödsboet.

I lagen om domstolsärenden, som processen handlagts inom, finns en möjlighet för part att begära ersättning av motparterna för sina rättegångskostnader. Det är oklart om något sådant yrkande framställdes i ärendet om entledigande. Om så hade skett och domstolarna hade godtagit begäran hade denna kostnad inte behövt belasta dödsboet. Någon invändning om detta har dock inte gjorts från svarandenas sida. Tingsrätten kan därför konstatera att de kostnader som Theddo Rother-Schirren begärt ersättning för har uppstått inom ramen för hans uppdrag som boutredningsman. Advokatfirman Rother-Schirren AB ska därför ersättas för dessa åtgärder.

Tingsrätten finner ingen anledning att ifrågasätta skäligheten av de övriga åtgärder som Theddo Rother-Schirren har specificerat i åtgärdsbeskrivningen som är hänförlig till sluträkningen från den 29 maj 2020. Advokatfirman Rother-Schirren AB ska därför ersättas även för dessa åtgärder.

Rättegångskostnader

Eftersom Åsa Bergin, Anne Marklind och Anders Magnhammar har förlorat målet ska de ersätta Advokatfirman Rother-Schirren AB för deras rättegångskostnader. Det

belopp Advokatfirman Rother-Schirren AB har begärt är skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Överklagandet adresseras till Svea hovrätt men ska ha kommit in till tingsrätten senast den 5 maj 2021. Prövningstillstånd krävs.

Fredrik Nydén

Rådman

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.